

ولایت فقیه و توسعه پایدار

دکتر محمد اسماعیل اکبری*

سال‌ها پیش وقتی از زبان با برکت حضرت امام خمینی (ره) شنیدیم که ولایت فقیه همان ولایت رسول الله (ص) است و فرمودند که پشتیبان ولایت فقیه باشیم تا آسیبی به این مملکت نرسد، اگر چه تکلیف از جان و دل پذیرفتیم و عمل کردیم اما مصداق‌های روشنی در روزهای اول نداشتیم. در طول سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، به تدریج از پنجره مبارک ولایت فقیه، دشت زیبای بقاء را نظاره‌گر بودیم، اما امروز چهره دیگری از این عظمت الهی رخ نمایان کرد که سکوت در مقابل آن و زبان به شکر نگشودن را خلاف دانستیم.

مقام معظم رهبری (حفظه الله تعالی) در نامه‌ای به آقای رئیس‌جمهور با مبنا قراردادن سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه کشور را ابلاغ فرمودند و دستور دادند که برنامه پنجساله در قالب این سیاست‌ها هر چه زودتر تدوین گردد. این مصداق بین از حضور مبارک ولایت فقیه برای تبیین راهکارهای علمی و عملی در کشور وجهه دیگری است از آنچه دل بر آن بسته بودیم. با سپاس بیکران به درگاه خالق یکتا و آرزوی طول عمر با عزت برای سکاندار حکومت اسلامی در ایران و جهان بعنوان سرمایه عظیم اجتماعی، نکاتی چند را در مورد ۴۵ محور پیشنهادی اعلام می‌دارد:

الف: تاکنون بارها شنیده‌ایم که برنامه پنجساله پنجم در حال نهایی شدن است و گوشه‌ای از آن را نیز بر حسب رشته تخصص خود ملاحظه کردیم و افسوس خوردیم که چرا مبانی برنامه نویسی علمی برای آن رعایت نشده است و جزئیات ضروری در آن لحاظ نشده است. بارها از بعضی مسئولین اجرایی کشور شنیدیم که برنامه چهارم توسعه کار کافران و ملحدان از خدا بی‌خبر بوده و اصلاً تاکنون برنامه‌ای ایرانی اسلامی نوشته نشده است. این دو طرف طیف دیدگاه به برنامه پنجم همه دلسوزان نظام را سرگردان و یا سر به‌گریبان کرده بود. اما فرمان هدایت‌گر ۴۵ ماده‌ای مقام معظم رهبری (حفظه الله تعالی) تکلیف را روشن کرد و شاخص‌های ارزشیابی را بطور مطلق به دست دادند. بر اساس محورهای تعریف شده معلوم می‌شود. چه کسی درست عمل کرده و چه کسی غلط. کدام راه درست بوده است، کدام راه غلط، کدام کلام و بیان اسلامی بوده است و کدام نه.

ب: مبنای محورهای ۴۵ گانه توسعه را پیشرفت مبنایی و عدالت بیان فرموده‌اند. رعایت عدالت در توسعه پایه‌ای مهم‌ترین رکنی است که باید مورد نظر مجریان و قانون‌گذاران قرار گیرد. این نکته اساسی در همه محورها نمایان است و توجه به آنها نشان می‌دهد که تاکنون چه کرده‌ایم؟ آیا رفتارمان عدالت محور بوده است یا خیر؟ و در آینده نیز چه باید بکنیم؟

بررسی محور ۲۲ و ۳۵ به تنهایی به ما می‌گوید که آیا در مسیر دیدگاه‌های ولایت فقیه قدم بر داشته‌ایم یا خیر؟ آیا عدالت مبنای رفتارمان بوده است یا بقاء و رشد، این محورها به تنهایی میزان صداقت عملی ما را روشن می‌کنند و امیدوارم صادقانه به آن توجه کنیم.

ج: برای اولین بار در تاریخ برنامه ریزی ایران چه قبل از پیروزی انقلاب و چه بعد از آن در محور ۳۱ اهداف توسعه ای به شرح، آموزش، بهداشت و اشتغال معرفی شده اند. این تعریف که همیشه در برنامه ریزی های ما جایش خالی بوده است، امروز تجلی پیدا کرده و مبنای ارزشیابی ما برای عملکرد گذشتگان و آیندگان خواهد بود.

د: امور اجتماعی شامل تبیین جایگاه ساختار جمعیتی با اولویت، خانواده، زن و جوانان، اصلاح نظام اداری و قضایی، بومی شدن فرهنگ ساختمان و توسعه ورزش و توجه به ابزارهای فرهنگی آموزشی بسیار مورد عنایت قرار گرفته است. در امور اجتماعی موضوع امنیت بسیار عالی و عمیق دیده شده است.

شاید اولین بار است که امنیت در سطح، فرد، خانواده، جامعه و کشور یکجا دیده شده است و هیچ نکته ای از قلم نیافتاده است. این توفیق در سایر راهبردها و حتی برنامه ها کمتر دیده شده است.

ه: جایگاه سلامت در امور اجتماعی و محورهای راهبردی توسعه، به قطع و یقین تاکنون در هیچ برنامه ای اعم از برنامه های راهبردی، توسعه ای و عملیاتی با این دقت و جرأت به سلامت مردم توجه نشده است. بیان انسان سالم و سلامت همه جانبه دو نکته ای است که اگر چه در منابع علمی مدیریتی دنیا به عنوان محور تأمین سلامت مردم خودنمایی می کند اما در هیچ قانون مصوبی و یا برنامه مدونی در سطح ملی دیده نشده اند.

شنیدن این مبانی در سلامت از مقام معظم رهبری همان طلیعه ای است که از ولایت فقیه در این کشور متجلی شده است و دل همه دلدادگان و دلسوزان مردم و سلامت مردم را روشن کرده است.

در ۶ بند مطرح شده در محور سلامت هیچ نکته ای فراموش نشده است. تأیید ایشان بر کاهش سهم مردم در تأمین سلامت خود عیناً مشابه اصل ۹۰ قانون برنامه پنجساله چهارم توسعه است که برای پنجساله پنجم تکرار شده است و نشان از کوتاهی عملکرد در پنجسال گذشته و ضرورت عمل در پنجسال آتی دارد.

تاکنون تنها در برنامه های مدیران بلند پایه کشورهای پیشرفته چنین تعابیر و تعاریفی از سلامت مطرح می شد اولین بار است که توجه به امور اجتماعی و بویژه سلامت در این حد متعالی مورد عنایت قرار گرفته است. امیدوارم قوه محترم مقننه و مجریه، این فرصت طلایی را که برای خدمت به مردم و نیل به توسعه پایدار نصیب شده است از دست ندهند و با قدرشناسی از دقایقی که در جایگاه خدمتی قرار دارند، در عملیاتی کردن این محورهای توسعه پایدار اقدام نمایند و باشد که توفیق مضاعف عاید ایشان و ملت گردد. انشاء... تعالی

***استاد دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی**

فوق تخصص جراحی غدد و سرطان از جاز هاپکینز امریکا

مشاور سازمان جهانی بهداشت

رییس و موسس انجمن آموزش پزشکی ج.ا.ا

رییس مرکز تحقیقات سرطان

معاون و مشاور سابق وزرای بهداشت